

Sarcophaga nigriventris Meigen – en för Sverige ny köttfluga

[*Sarcophaga nigriventris* Meigen — a flesh-fly new to the Swedish fauna (Diptera: Sarcophagidae)]

MIKAEL SÖRENSSON

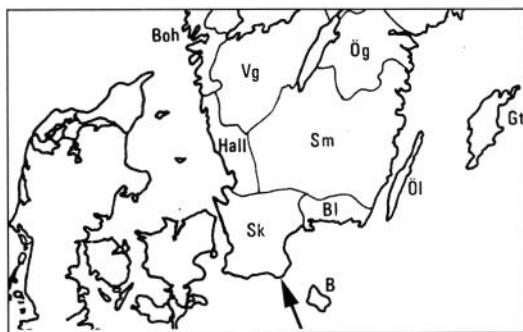
De många fina volymer som utkommit i den gröna serien av Fauna Entomologica Scandinavica utgör icke blott en försvarlig informationsbank för den behövande faunisten. De är även läckra aptitretare som kan få den mest hårdhudade fackentomolog att vekna och med dödsförakt kasta sig ut i myllret av okända småkryp. Ett charmant exempel är volymen om köttflugorna (volym 19). Författare är Thomas Pape, sedan några år verksam vid Riksmuseum i Stockholm. När man läser hans text och tar del av bestämningstabeller, faunistiska data och talrika illustrationer slås man av ett par saker.

Först och främst tycks köttflugorna vara en morfologiskt och till det yttre märkligt homogen grupp, men med kontrasterande stor och aldrig sinande variation i de hanliga genitaliernas utseende, något som författaren tagit fasta på och illustrerat på ett instruktivt sätt. Detta möjliggör en både säker och snabb identifiering av annars kniviga problemarter. För det andra tycks kunskapen om många arters utbredning i vårt land, trots återkommande epitet som "vanlig", vara högst fragmentarisk, vilket stora utbredningsluckor i katalogdelen skvallrar om. Detta kan förklaras med att innan Thomas Papes bok kom ut (1987) var en säker artidentifiering endast förbehållen specialisten. Därmed samlades och uppmärksammades köttflugor endast av några få. Med det nya verktyget finns nu möjlighet att på egen hand kryssa säkert mellan minorna, vilket borde locka till ökade insamlingar.

Sporrad av det vänliga gensvar som mina första famlande bestämningsförsök framkallade hos nämnda författare, har jag under senare års excursioner tillvaratagit de köttflugor som kommit i min väg. Det har resulterat både i några intres-

santare artfynd och en påspädning bland landskapsprickarna. För en av dessa arter vill jag redogöra närmare här.

Under en excursion till Löderup Strandbad i sydöstra Skåne (markerat med pil i kartan nedan) i början av augusti 1998 uppmärksammade jag några exemplar av en relativt liten köttfluga som satt i blommorna av en flockblomstrig ört som växte nära foten av de öppna torrbackarna mot havet. En hane fanns med i materialet och examinering av de hanliga genitalierna enligt Pape (1987) pekade entydigt på *Pierretia nigriventris* (Meigen), i Norden tidigare endast känd från Danmark, bl.a. från det närbelägna Bornholm. Vid kontroll kunde Thomas Pape senare verifiera bestämningen och samtidigt påpeka att *Pierretia* m.fl. närstående släkten uppgått i släktet *Sarcophaga*. Sporrad av fyndet försökte jag dagen efter återfinna arten och lyckades över förväntan. Den visade sig förekomma ganska allmänt inom fläckvisa områden i de solexponerade torrbackarna. Ofta sågs den sittande i olika slags blommor, t.ex. rölleka, flockfibbla och i umbellater, tillsammans med andra köttflugearter, exempelvis de allmänna och vitt spridda *Sarcophaga*

haemorrhoea Meigen, *S. vagans* Meigen och *S. variegata* (Scopoli). Den 9-10 augusti samma år konstaterades arten vara frekvent även i torrbackarna vid Kåseberga och Hammar någon mil längre västerut längs kusten. Vid senare genomgång av obestämt material från Löderup Strandbad fann Thomas Pape att jag tagit arten redan i maj 1993.

Sarcophaga nigriventris är tidigare i Norden endast känd från Danmark. Det är generellt en ganska vanlig art med i Nordafrika och Europa vid utbredning som sträcker sig långt in i Ryssland bort mot ryska Fjärran Östern (Pape 1996).

De örtrika torrbackarna längs Hammars backar är sedan gammalt kända för sin exklusiva insektsfauna, och kanske skall även *S. nigriventris* räknas till gruppen av arter med till sydöstra Skåne inskränkt utbredning. Enligt Pape (1987) parasiterar *S. nigriventris* både landlevande storsnäckor (Helicidae) och större insekter. Flera tänkbara värdgrupper finns alltså, men möjligen är det den i löderupsbackarna utbredda kalksnäckan (*Candidula intersepta*) som utgör larvens främsta näringsresurs. Denna snäcka är relativt nyinvandrad och har ännu så länge en mycket begränsad utbredning i landet. Både kalksnäckan och *S. nigriventris* är kända från det relativt närbelägna Bornholm. Kanske är därför *S. nigriventris* också en nyinvandrad art, på väg att expandera i takt med snäckans framryckning längs backarna. Artens nutida frekvens och frånvaro av tidigare fynd i landet talar eventuellt för det. Fortsatta insamlingar får visa om så är fallet.

Tack

Utöver kontrollbestämning av *S. nigriventris* och andra arter hade Thomas Pape vänligheten att gå i genom och identifiera det mesta av mitt obestämda köttflugematerial, inalles ca 270 exemplar, vilket han hjärtligt tackas för.

Litteratur

Pape, T. 1987. The Sarcophagidae (Diptera) of Fennoscandia and Denmark. Fauna Entomologica Scandinavica, vol. 19. Leiden-Copenhagen (E.J. Brill/Scandinavian Science Press Ltd.), 203 pp.

Pape, T. 1996. Catalogue of the Sarcophagidae of the world (Insecta: Diptera). Memoirs on Entomology International, vol. 8. USA (Associated Publishers), 558 pp.

Summary

The flesh-fly *Sarcophaga nigriventris* Meigen is recorded from Sweden for the first time. It was found abundantly in xeric, open hills of grassland close to the Baltic sea in the southeast of the province of Skåne, southernmost Sweden.

Mikael Sörensson, Zoologiska Institutionen, Helgonav. 3, S-223 62 Lund, Sweden.

mikael.sorensson@zool.lu.se